

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาปฏิบัติการ (operations study) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 โดยศึกษาในกลุ่มผู้ที่เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ที่มารับบริการในคลินิกโรคเบาหวาน แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลแม่จัน จังหวัดเชียงราย ตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2555 ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2555 จำนวน 208 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรเป้าหมายของการศึกษานี้ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ
 - 1.1 บุคลากรผู้ใช้นโยบายปฏิบัติ คือ พยาบาลประจำคลินิกโรคเบาหวาน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดูแลผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ในโรงพยาบาลแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวน 2 คน ซึ่งในการศึกษานี้ได้ใช้ประชากรทั้งหมด
 - 1.2 ผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่มารับบริการในคลินิกโรคเบาหวาน แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลแม่จัน จังหวัดเชียงราย
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่มารับบริการในคลินิกโรคเบาหวาน แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลแม่จัน จังหวัดเชียงราย ตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2555 ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2555 โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - 2.1 กลุ่มก่อนการใช้แนวปฏิบัติ ได้แก่ ผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่มารับบริการในคลินิกโรคเบาหวาน โรงพยาบาลแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2555 จำนวน 108 คน
 - 2.2 กลุ่มที่มีการใช้แนวปฏิบัติ ได้แก่ ผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่มารับบริการในคลินิกโรคเบาหวาน โรงพยาบาลแม่จัน จังหวัดเชียงราย ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2555 จำนวน 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้มี 2 ประเภท คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา ได้แก่

1.1 แนวปฏิบัติที่ใช้ดำเนินการ ได้แก่ แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่พัฒนาขึ้นโดย นันทา จังหาร (Jungtham, 2005) และได้จัดทำรูปแบบโดย พชรพรรณ วงศ์ทันตกร และคณะ (2553) ซึ่ง ประกอบด้วย 5 หมวด ได้แก่ 1) การดูแลด้านโภชนาการ 2) การออกกำลังกาย 3) การใช้ยา 4) การให้ความรู้และ 5) กระบวนการสร้างพลังอำนาจโดยใช้กลุ่ม ในการศึกษานี้ผู้ศึกษาและคณะได้ปรับปรุงในหมวดของการดูแลด้านโภชนาการ เนื่องจากมีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เกิดขึ้นใหม่และข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะความคิดเห็นในเรื่องการแปลค่าดัชนีมวลกายที่เหมาะสมสำหรับชาวเอเชีย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่เป็นโรคเบาหวานควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ดีขึ้น

1.2 คู่มือการให้ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 สำหรับพยาบาล ที่พัฒนาโดย พชรพรรณ วงศ์ทันตกร และคณะ (2553) ซึ่งเนื้อหาของคู่มือดังกล่าวมาจากสาระสำคัญของแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ของนันทา จังหาร (Jungtham, 2005) ประกอบด้วย ด้านโภชนาการ ด้านออกกำลังกาย และด้านการใช้ยา

1.3 คู่มือการปฏิบัติตัวในการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด สำหรับผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่สร้างขึ้นโดย พชรพรรณ วงศ์ทันตกร และคณะ (2553) ประกอบด้วยสาระเรื่องโรคเบาหวาน การปฏิบัติตัวสำหรับการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดด้านโภชนาการ ด้านออกกำลังกาย และด้านการใช้ยา

2. เครื่องมือสำหรับรวบรวมผลลัพธ์ ได้แก่

2.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลที่สร้างขึ้นโดยผู้ศึกษาและคณะ ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ระยะเวลาการเจ็บป่วย

2.2 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวาน สร้างโดย นันทา จังหาร (Jungtham, 2005) มีข้อคำถามทั้งหมด 18 ข้อ เป็นคำถามแบบถูกผิด กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคือ ถูกให้คะแนน 1 คะแนน ถ้าผิดให้ 0 คะแนน การแปลผลคะแนนมากกว่าหรือเท่ากับ 15 คะแนน (ร้อยละ 80) หมายถึง มีคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวานอยู่ในระดับสูง คะแนนต่ำกว่า 15 คะแนน หมายถึงมีคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวานอยู่ในระดับต่ำ

2.3 แบบสอบถามพฤติกรรมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นโรคเบาหวาน สร้างโดย นิติยา แก้วสอน (2548) มีจำนวน 23 ข้อ ลักษณะคำถามมีทั้งคำถามทางบวกและทางลบ ประกอบด้วย ด้านการควบคุมอาหาร 10 ข้อ ซึ่งมีข้อความด้านบวก 5 ข้อ และข้อความด้านลบ 5 ข้อ ด้านการออกกำลังกายซึ่งมีคำถามด้านบวก 6 ข้อ ด้านการใช้ยา 7 ข้อ ซึ่งมีคำถามด้านบวก 3 ข้อและคำถามด้านลบ 4 ข้อ โดยคำถามแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือก 3 ระดับ คือไม่ปฏิบัติ ปฏิบัตินานๆครั้ง และปฏิบัติเป็นประจำ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ไม่ปฏิบัติ หมายถึง ท่านไม่ปฏิบัติกิจกรรมนั้นแล้วหรือไม่เคยปฏิบัติกิจกรรมนั้นเลย

ปฏิบัติบางครั้ง หมายถึง ท่านทำกิจกรรมนั้นนานๆครั้ง หรือ 1-6 วันต่อสัปดาห์

ปฏิบัติเป็นประจำ หมายถึง ท่านทำกิจกรรมนั้นทุกวันหรือทุกครั้งที่มีการออกกำลังกาย

	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
ไม่ปฏิบัติ	ได้ 1 คะแนน	ได้ 3 คะแนน
ปฏิบัติบางครั้ง	ได้ 2 คะแนน	ได้ 2 คะแนน
ปฏิบัติเป็นประจำ	ได้ 3 คะแนน	ได้ 1 คะแนน

การแปลความหมายของพฤติกรรมตามช่วงของคะแนน โดยวิธีการหาอันตรภาคชั้น

ดังนี้

55 ถึง 69 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดอยู่ในระดับสูง

39 ถึง 54 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดอยู่ในระดับปานกลาง

23 ถึง 38 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดอยู่ในระดับต่ำ

กำหนดเกณฑ์พฤติกรรมควบคุมน้ำตาลในเลือดรายด้าน ดังนี้

ด้านการควบคุมอาหารคะแนนอยู่ระหว่าง 10 ถึง 30 คะแนน แปลความหมายของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ คือ

24 ถึง 30 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดด้านการควบคุมอาหารอยู่ในระดับสูง

18 ถึง 23 คะแนน หมายถึง	พฤติกรรมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด
	ด้านการควบคุมอาหารอยู่ในระดับปานกลาง
10 ถึง 17 คะแนน หมายถึง	พฤติกรรมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด
	ด้านการควบคุมอาหารอยู่ในระดับต่ำ
ด้านการออกกำลังกายคะแนนอยู่ระหว่าง 6 ถึง 18 คะแนน แปลความหมาย	
ของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ คือ	
15 ถึง 18 คะแนน หมายถึง	พฤติกรรมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด
	ด้านการออกกำลังกายอยู่ในระดับสูง
11 ถึง 14 คะแนน หมายถึง	พฤติกรรมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด
	ด้านการออกกำลังกายอยู่ในระดับปานกลาง
6 ถึง 10 คะแนน หมายถึง	พฤติกรรมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด
	ด้านการออกกำลังกายอยู่ในระดับต่ำ
ด้านการใช้ยาเบาหวานคะแนนอยู่ระหว่าง 7 ถึง 21 คะแนน แปลความหมาย	
ของคะแนนออกเป็น 3 ระดับ คือ	
17 ถึง 21 คะแนน หมายถึง	พฤติกรรมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด
	ด้านการใช้ยาเบาหวานอยู่ในระดับสูง
13 ถึง 16 คะแนน หมายถึง	พฤติกรรมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด
	ด้านการใช้ยาเบาหวานอยู่ในระดับปานกลาง
7 ถึง 12 คะแนน หมายถึง	พฤติกรรมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด
	ด้านการใช้ยาเบาหวานอยู่ในระดับต่ำ

2.4 แบบบันทึกผลลัพธ์ของการใช้แนวปฏิบัติสำหรับการส่งเสริมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดก่อนและหลังใช้แนวปฏิบัติ พฤติกรรมเกี่ยวกับการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดก่อนและหลังใช้แนวปฏิบัติ และระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นโรคเบาหวานก่อนและหลังใช้แนวปฏิบัติ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (content validity)

1.1 แนวปฏิบัติที่ใช้ดำเนินการ ได้แก่ แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ซึ่งเป็นข้อเสนอแนะที่ได้จัดทำรูปแบบโดย พชรพรรณ วงศ์ทันตกร และคณะ (2553) ที่ได้นำสาระของข้อเสนอแนะการปฏิบัติที่พัฒนาขึ้นโดย นันทา จังหาร (Jungtharn, 2005) ประกอบด้วย 5 หมวด ได้แก่ 1) การดูแลด้านโภชนาการ 2) การออกกำลังกาย 3) การใช้ยา 4) การให้ความรู้และ 5) กระบวนการสร้างพลังอำนาจโดยการชักกลุ่ม ซึ่งแนวปฏิบัติดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิในขั้นตอนของการพัฒนาแนวปฏิบัติทางคลินิกแล้ว ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาและคณะได้ปรับปรุงเนื้อหาในหมวดของการดูแลด้านโภชนาการตามข้อเสนอแนะของแนวปฏิบัติทางคลินิกของสมาคมโรคเบาหวานแห่งสหรัฐอเมริกา (ADA, 2008) และแนวทางการรักษาโรคอ้วนขององค์การอนามัยโลก (WHO/IASO/IOTE, 2000) ซึ่งเป็นสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับว่าเป็นสถาบันที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับโรคเบาหวาน จึงมิได้กระทำตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาอีก

1.2 คู่มือการให้ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 สำหรับพยาบาล ที่สร้างขึ้นโดย พชรพรรณ วงศ์ทันตกร และคณะ (2553) ซึ่งได้นำเนื้อหาจากสาระของข้อเสนอแนะการปฏิบัติของ นันทา จังหาร (Jungtharn, 2005) ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ในการศึกษาครั้งนี้จึงมิได้กระทำตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาอีก

1.3 คู่มือการปฏิบัติตัวในการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด สำหรับผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่สร้างขึ้นโดย พชรพรรณ วงศ์ทันตกร และคณะ (2553) ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ในการศึกษาครั้งนี้จึงมิได้กระทำตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาอีก

1.4 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของ นันทา จังหาร (Jungtharn, 2005) ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิไปพร้อมกับแนวปฏิบัติแล้ว ในการศึกษาครั้งนี้จึงมิได้กระทำตรวจสอบความตรงของเนื้อหาอีก

1.5 แบบสอบถามพฤติกรรมในการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นโรคเบาหวานสร้างโดย นิตยา แก้วสอน (2548) ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ในการศึกษาครั้งนี้จึงมิได้กระทำตรวจสอบความตรงของเนื้อหาอีก

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability)

2.1 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดที่ผู้ศึกษานำไปตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยนำไปทดลองใช้กับผู้ที่ เป็นโรคเบาหวานที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ราย แล้วคำนวณด้วยสถิติโดยใช้สูตรของคูเดอร์ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson 20 [KR-20]) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ .80

2.2 แบบสอบถามพฤติกรรมควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นโรคเบาหวานที่ผู้ศึกษานำไปตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยนำไปทดลองใช้กับผู้ที่ เป็นโรคเบาหวานที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ราย แล้วคำนวณด้วยสถิติสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficiency) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ .84

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาดำเนินการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างโดยทำหนังสือรับรองขอรับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อได้รับการอนุมัติแล้ว ผู้ศึกษาทำหนังสือขออนุญาตถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลแม่จัน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์วิธีการดำเนินงานการศึกษา ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา และขอความร่วมมือในการทำวิจัย เมื่อได้รับการอนุมัติแล้ว สำหรับกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาทำการพิทักษ์สิทธิโดยเริ่มจากการแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล และระยะเวลาของการศึกษา พร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิของกลุ่มตัวอย่างในการตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการศึกษาคั้งนี้ได้ทันที โดยไม่จำเป็นต้องบอกเหตุผล หรือคำอธิบาย และไม่มีผลต่อการบริการพยาบาลและการรักษาที่ได้รับ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ โดยนำเสนอในภาพรวมเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น

การรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาคั้งนี้ผู้ศึกษาดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในกลุ่มตัวอย่างก่อนและกลุ่มที่มีการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2555 ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2555 มีรายละเอียดคั้งนี้

1. **ระยะเตรียมการ** ใช้ระยะเวลา 2 สัปดาห์ ในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555

สัปดาห์ที่ 1

1) การเตรียมตนเองของผู้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะการเสริมสร้างพลังอำนาจ โดยผู้ศึกษาได้รับการฝึกทักษะการเสริมสร้างพลังอำนาจจากอาจารย์ผู้นิเทศ และผู้ศึกษามีประสบการณ์การใช้ทักษะการเสริมสร้างพลังอำนาจในสถานการณ์จริงกับกลุ่มผู้ที่เป็นโรคเบาหวาน ในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงในผู้ใหญ่แล้ว

2) หลังจากได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรม ผู้ศึกษาทำหนังสือผ่านคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการ โรงพยาบาลแม่จัน จังหวัดเชียงราย เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่มาตรวจในคลินิกโรคเบาหวาน แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลแม่จัน

3) ภายหลังจากได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการ โรงพยาบาลแม่จัน ผู้ศึกษาเข้าพบหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล หัวหน้าแผนกผู้ป่วยนอก เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการศึกษา ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล ประโยชน์ที่จะได้รับการศึกษา และขอความร่วมมือในการศึกษา ในการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ไปใช้ในทางคลินิก

สัปดาห์ที่ 2

4) การเตรียมพยาบาลเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 โดยจัดประชุมครั้งที่ 1 แก่พยาบาลที่ปฏิบัติงานในคลินิกโรคเบาหวาน แผนกผู้ป่วยนอก เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ความจำเป็นในการนำแนวปฏิบัติมาใช้ให้แก่ผู้ใช้แนวปฏิบัติรับทราบ รวมถึงเผยแพร่สาระสำคัญของแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 และทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับขั้นตอนใช้แนวปฏิบัติและแนวทางการกำกับติดตามกระบวนการใช้แนวปฏิบัติร่วมกัน

5) การเตรียมพยาบาลเพื่อฝึกทักษะการเสริมสร้างพลังอำนาจ โดยจัดประชุมครั้งที่ 2 ใช้เวลา 1 วัน เป็นจัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่พยาบาลที่ปฏิบัติงานในคลินิกโรคเบาหวานโดยมีการบรรยายและฝึกปฏิบัติในสถานการณ์สมมติ เพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจแก่พยาบาล และฝึกทักษะให้พยาบาลสามารถเสริมสร้างพลังอำนาจแก่ผู้ที่เป็นโรคเบาหวานได้ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาเป็นผู้ฝึกอบรม โดยพยาบาลในคลินิกเบาหวานทุกคนต้องผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ กรณีที่พยาบาลคนใดไม่สามารถมาเข้ารับการอบรมในครั้งนี้ ผู้ศึกษาดัดตามชี้แจงรายละเอียดและฝึกทักษะปฏิบัติให้เป็นรายบุคคล หากมีข้อสงสัยในการใช้แนวปฏิบัติสามารถสอบถามจากผู้ศึกษาได้

6) การเตรียมพยาบาลเพื่อพัฒนาทักษะการเสริมสร้างพลังอำนาจโดยผู้ศึกษาเป็นผู้ติดตามและประเมินผลการฝึกทักษะการเสริมสร้างพลังอำนาจของพยาบาล โดยจะจัดให้พยาบาลได้ฝึกทักษะการเสริมสร้างพลังอำนาจกับกลุ่มผู้ที่เป็นโรคเบาหวานที่มารับบริการที่คลินิกโรคเบาหวานจำนวน 3 ถึง 5 ราย ตามข้อเสนอแนะของแนวปฏิบัติอย่างน้อย 2 ครั้ง

2. ระยะเวลารวบรวมข้อมูลผลลัพธ์ก่อนการใช้แนวปฏิบัติ ใช้ระยะเวลา 4 สัปดาห์ ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2555 โดยเก็บผลลัพธ์ด้านความรู้เกี่ยวกับการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด พฤติกรรมเกี่ยวกับการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด และร้อยละของผู้ที่เป็นโรคเบาหวานที่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้โดย เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวมีผู้ที่เป็นโรคเบาหวานมารับบริการที่คลินิกโรคเบาหวานมาตามนัดแผนการรักษาของแพทย์

3. ระยะดำเนินการ ใช้เวลา 12 สัปดาห์ตั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ.2555 ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2555 มีขั้นตอนดังนี้

3.1 สัปดาห์ที่ 1 จัดพิมพ์และเผยแพร่แนวปฏิบัติ

3.1.1 จัดพิมพ์แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 เป็นรูปเล่มไว้ ทั้งฉบับสมบูรณ์และฉบับย่อ โดยฉบับสมบูรณ์จะมีเนื้อหาที่ครอบคลุมสาระสำคัญทั้งหมด แล้วไปวางไว้ในหน่วยงานบริเวณวางเอกสารวิชาการ และจัดทำเป็นแฟ้มอิเล็กทรอนิกส์ นำไปไว้ที่หน้าจอคอมพิวเตอร์ของหน่วยงาน และในเวปไซต์ของโรงพยาบาล และนำแนวปฏิบัติฉบับย่อ ที่สรุปสาระสำคัญไว้ ไปวางบริเวณที่ทำงานของพยาบาลในคลินิกโรคเบาหวาน เพื่อสะดวกในการใช้งาน

3.1.2 จัดทำแผนผังแสดงขั้นตอนการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่สรุปแล้ว นำไปไว้ที่สามารถมองเห็นได้ง่าย

3.1.3 ชี้แจงให้ผู้ใช้นิยามปฏิบัติรับทราบถึงสถานที่ได้วางแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกไว้ เพื่อให้เตรียมความพร้อมในการใช้แนวปฏิบัติ

3.1.4 จัดบอร์ดประชาสัมพันธ์สาระสำคัญของแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับความสำคัญ ความจำเป็น และขั้นตอนการใช้แนวปฏิบัติ

3.2 สัปดาห์ที่ 2 ถึง 12 การดำเนินการใช้แนวปฏิบัติ โดยผู้ศึกษานำแนวปฏิบัติปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ไปใช้ตามข้อเสนอแนะของแนวปฏิบัติ และติดตามประเมินผลเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติ โดยผู้ศึกษาเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ มีการประสานความร่วมมือ ให้คำปรึกษา

นิเทศและกำกับติดตามให้ทีมผู้ดูแลมีการใช้แนวปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) จัดระบบเตือนความจำโดยจัดทำข้อเสนอแนะของแนวปฏิบัติเป็นป้ายไว้นิลที่มีสีสันสวยงาม อ่านง่าย บริเวณที่บุคลากรมองเห็นได้ชัด เพื่อเตือนให้เกิดความตระหนักในการปฏิบัติงานประจำวัน
- 2) ได้ตรวจเยี่ยมการปฏิบัติที่จุดบริการในวันที่มีให้บริการ คือ วันพุธและวันพฤหัสบดี มีการสาธิต และฝึกทักษะการปฏิบัติเพิ่มเติม หากพบว่ามีปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง
- 3) ติดตามประเมินปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติโดยการสอบถาม และตรวจสอบจากการบันทึกข้อมูลระดับน้ำตาลในเลือด เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาและแจ้งให้ผู้ปฏิบัติทราบ
- 4) กล่าวคำชมเชยเมื่อมีการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ได้ถูกต้อง เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
- 5) ตรวจเยี่ยมการปฏิบัติ และให้คำปรึกษา เสนอแนะบุคลากรในการใช้แนวปฏิบัติแก่ทีมผู้ดูแลในการดูแลผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ของโรงพยาบาลแม่จัน เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน
- 6) จัดประชุมปรึกษาทีมผู้ดูแลในวันที่มีบริการคลินิกโรคเบาหวานในช่วงบ่ายเพื่อติดตามการใช้แนวปฏิบัติพบว่า ในการให้ความรู้มีการคำนวณพลังงานที่ต้องการต่อวันซึ่งใช้ระยะเวลานาน ผู้ศึกษาจึงได้จัดทำตารางในการคำนวณค่าดัชนีมวลกายและพลังงานที่ใช้ต่อวันเพื่อความสะดวกรวดเร็ว ซึ่งในระยะแรกตารางมีความละเอียดมากเกินไป ผู้ศึกษาจึงได้ปรับตารางให้สั้นและกระชับ สามารถดูได้ง่ายขึ้น
- 7) จัดประชุมครั้งที่ 3 ในสัปดาห์ที่ 12 หลังใช้แนวปฏิบัติเพื่อประเมินปัญหาและอุปสรรค และร่วมแสดงความคิดเห็นหาวิธีแก้ไขปัญหาร่วมกัน

3.3 ขั้นการประเมินประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติ ใช้เวลา 4 สัปดาห์ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2555 โดยผู้ศึกษาและผู้ใช้แนวปฏิบัติ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มก่อนการใช้แนวปฏิบัติและกลุ่มที่มีการใช้แนวปฏิบัติ มีรายละเอียดดังนี้

- 1) ผู้ศึกษาและผู้ใช้แนวปฏิบัติ ทำการรวบรวมผลลัพธ์หลังจากการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด พฤติกรรมการ

ควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด และร้อยละของผู้ที่เป็นโรคเบาหวานที่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

2) จัดการประชุมครั้งที่ 4 ใช้เวลา 1 วัน เพื่อชี้แจงข้อมูลผลลัพธ์จากการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกสำหรับการส่งเสริมการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ให้น้องงานได้รับทราบผลลัพธ์โดยนำเสนอเป็นกราฟแท่ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา
2. วิเคราะห์ผลลัพธ์จากการใช้แนวปฏิบัติได้แก่

2.1 เปรียบเทียบร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เกี่ยวกับการควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดในระดับต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มก่อนการใช้แนวปฏิบัติและกลุ่มที่มีการใช้แนวปฏิบัติและแสดงเป็นกราฟ

2.2 เปรียบเทียบร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการควบคุมในระดับต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มก่อนการใช้แนวปฏิบัติและกลุ่มที่มีการใช้แนวปฏิบัติและแสดงเป็นกราฟ

2.3 เปรียบเทียบร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ระหว่างกลุ่มก่อนการใช้แนวปฏิบัติและกลุ่มที่มีการใช้แนวปฏิบัติและแสดงเป็นกราฟ